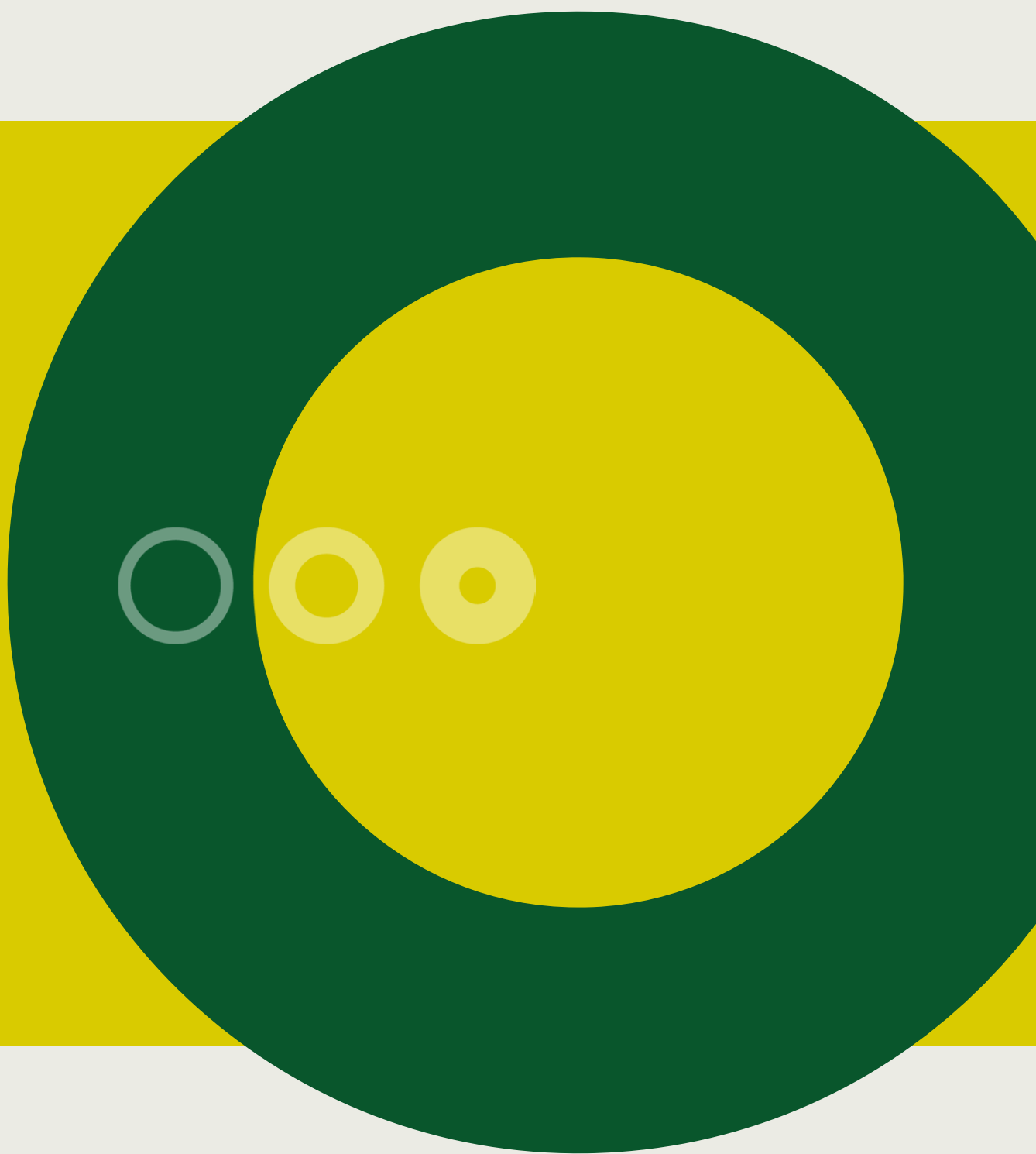

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Prognose for landbrugets økonomiske resultater 2011-2013

Marts 2012

INDHOLD	SIDE
Sammendrag	2
Resultatopgørelse	
Heltidsbedrifter	3
<i>Bedste tredjedel af heltidsbedrifterne</i>	5
Alle bedrifter	6
Følsomhedsberegninger	7
Aktiver, gæld, investeringer og likviditet	
Heltidsbedrifter	8
Alle bedrifter	9
Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger	11

SAMMENDRAG

Bedre økonomi i landbruget trods stigende omkostninger

Landbrugets driftsresultater vil blive løftet markant frem til 2013. Overskuddet for en gennemsnitlig heltidsbedrift ventes at blive på ca. 400.000 kr. i perioden 2011 til 2013. Det skal bemærkes, at resultatet er før aflønning af ejerens arbejdskraft og egenkapitalen, hvorfor resultatet fortsat er utilfredsstillende. Inklusiv personlig indtjening uden for landbruget mv. ventes virksomhedens samlede økonomi at vise et overskud på ca. 650.000 kr. i alle årene.

Alle de tre største produktionsgrene – svine-, kvæg- og planteproduktion – ventes at opleve væsentlig fremgang i forhold til 2010. Udviklingen mellem driftsgrenene vil dog være forskellig i de nærmeste år frem, idet resultaterne for svineproducenterne viser en stigende tendens frem mod 2013, mens mælkeproducenter og planteavlere toppe i hhv. 2011 og 2012.

Årsagerne til de forbedrede resultater i forhold til 2010 er primært:

- Højere produktpriser. Lidt stærkere globale konjunkturudsigter medfører stærk efterspørgsel efter fødevarer på flere eksportmarkeder. Derudover fører en stram global forsyningsbalance til generelt højere fødevarerpriser.
- Der foregår til stadighed en styrkelse af effektiviteten og produktiviteten i landbruget.
- Den internationale gældskrise reducerer væksten og tøjler inflationen. Det medfører en forlænget periode med lave renter og dermed lavere finansieringsudgifter for landbruget. De lavere renter modvirkes dog i nogen grad af højere bidragssatser og rentemarginaler.
- I 2011 er der tillige et væsentligt mindre tab på finansielle kontrakter.

Der er meget stor spredning i virksomhedernes resultater. Således ventes den bedste tredjedel af heltidsbedrifterne at opnå et resultat på 1,3 - 1,4 mio. kr. pr. bedrift i hele prognoseperioden.

I forhold til december-prognosen nedjusteres resultaterne i perioden 2011-2013 med ca. 100.000 kr. hvert af årene. Det skyldes primært højere omkostninger til brændstof og energi samt vedligeholdelse. Når investeringsniveauet er lavt, som det er tilfældet i disse år, kræves ofte større omkostninger til vedligeholdelse, for at opretholde produktionen i de eksisterende anlæg.

KONTAKTPERSON:

Erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser

T +45 8740 5175

M +45 2013 5175

E kak@vfl.dk

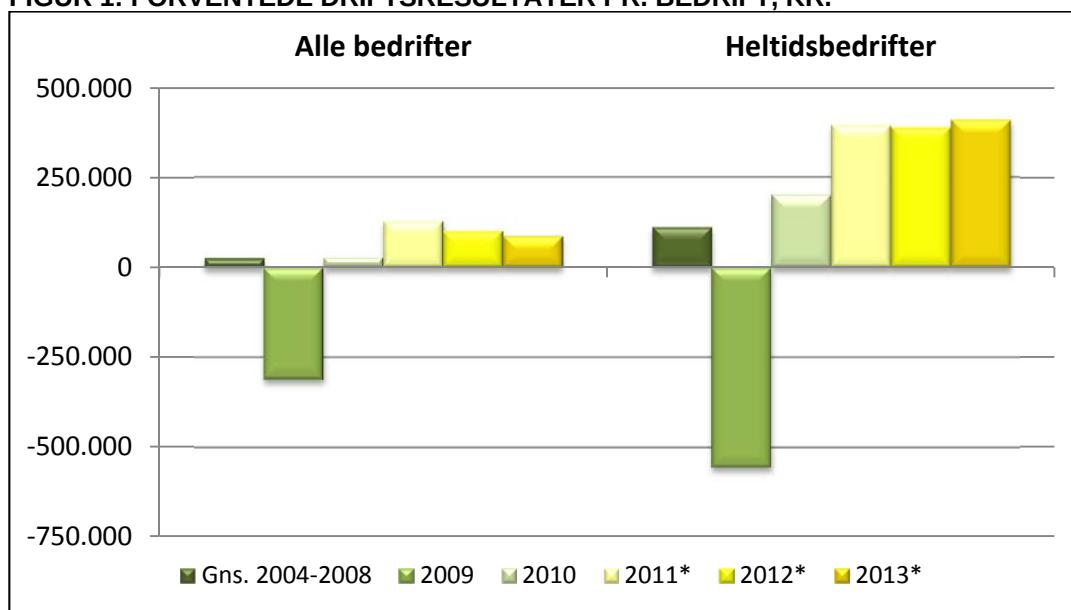
RESULTATOPGØRELSE

Heltidsbedrifter

Heltidsbedrifternes indtjening ventes at vise en klar fremgang i perioden frem til 2013 i forhold til de foregående år. Indtjeningsniveauet forventes i hele perioden at ligge væsentligt højere end den gennemsnitlige indtjening i perioden 2004-2010.

Figur 1 viser det forventede driftsresultat, og resultatopgørelsens hovedposter fremgår af Tabel 1 nedenfor.

FIGUR 1: FORVENTEDE DRIFTSRESULTATER PR. BEDRIFT, KR.

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Heltidsbedrifters gennemsnitlige overskud ventes at nå ca. 400.000 kr. i alle årene 2011 til 2013. Driftsresultatet er opgjort før aflønning af ejerens arbejdskraftindsats og før aflønning af egenkapitalen.

Indregnes den personlige indkomst, nettorenteindtægter mv. uden for landbruget samt indtægter fra anden virksomhed – hvilket udtrykker virksomhedens samlede økonomi – opnås et positivt resultat før skat på ca. 650.000 kr. pr. heltidsbedrift i perioden 2011 til 2013.

I forhold til prognosen fra december 2011, ventes indtjeningen i 2012 og 2013 at blive ca. 100.000 kr. lavere. Nedjusteringen skyldes lidt højere renteudgifter (inkl. bidragssatser og rentemarginal) og især højere kapacitetsomkostninger, herunder udgifter til brændstof og vedligehold, som i 2011 steg med hhv. 25 og 7 procent. Energipriserne er i prognosen fastholdt på det nye, højere niveau og også udgifter til vedligehold ventes at forblive høje, idet vedligeholdelse i nogen grad kompenserer for det lave investeringsniveau i disse år.

De øvrige kapacitetsomkostninger ventes at stige svarende til den generelle opskalering af bedrifternes størrelse. For disse omkostningers vedkommende er der dog tale om moderate stigninger.

Det nye højere niveau for indtjeningen i forhold til årene før 2011 stammer hovedsaglig fra dækningsbidraget i kraft af et bedre bytteforhold for de tre store driftsgrene og mink. De generelt set høje produktpriser (bortset

fra mælkeprisen, der er nær gennemsnitlig) understøttes af lidt bedre globale konjunkturer og ventes at forblive høje. Efterspørgslen efter fødevarer er fortsat stærk på en række af Danmarks vigtigste eksportmarkeder og i de nyudviklede lande. Derudover forventes de seneste års forbedringer i produktiviteten at fortsætte.

TABEL 1: RESULTATOPGØRELSE PR. HELTIDSBEDRIFT

1.000 Kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*
<i>Produktion:</i>						
Antal, vejet	14.320	12.919	12.411	11.988	11.580	11.180
Årskøer	36	42	45	47	48	48
Producerede slagtesvin	1.445	1.401	1.570	1.601	1.633	1.666
Årssøer	77	85	90	92	95	96
Areal, ha	122	139	140	143	146	149
<i>Resultat:</i>						
Bruttoudbytte	3.070	3.379	4.469	5.123	5.132	5.101
Stykomkostninger	-1.367	-1.749	-2.009	-2.355	-2.378	-2.278
Dækningsbidrag	1.733	1.629	2.461	2.768	2.754	2.822
Kontante kapacitetsomkostninger	-840	-1.141	-1.235	-1.351	-1.407	-1.418
Afskrivninger	-370	-460	-460	-469	-469	-469
Resultat af primær drift	543	28	766	949	877	935
Afkoblet støtte**	330	379	355	365	373	380
Finansieringsudgifter i alt***	-689	-962	-917	-918	-860	-905
Driftsresultat, landbrug	113	-555	203	396	390	411
- heraf konjunktur			29	82	-6	-
Personlig indtjening	168	186	213	219	224	230
Årets resultat før skat	286	-435	460	653	635	661
<i>Nøgletal:</i>						
Afkastningsgrad – landbrug, pct.****	1,7	-0,2	2,5	3,1	2,8	2,9
Lønningsevne, kr./normtime	46,5	-133	38	78	62	73

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** 2004 ikke medtaget, da den afkoblede EU-støtte startede i 2005. Inden da var støtten afhængig af, hvad der blev produceret: http://www.landbrugsinfo.dk/Jura/Enkelbetalingsordningen/Sider/EUstoetten_afkobles_i_2005.aspx.

*** Til og med indkomstprognosen i juni 2011 var realiserede kursgevinster/-tab opdelt i finansaktiver (f.eks. renteswaps) og gæld (typisk lån i fremmed valuta). Kursgevinst/-tab på gæld blev i prognosen fremskrevet med indeværende års gevinst eller tab, mens kursgevinst/-tab på finansaktiver var forudsat til nul. Fra og med indkomstprognosen i september 2011 indregnes hverken kursgevinst/-tab for finansaktiver eller gæld i prognosen.

**** Afkastningsgraden blev første gang opgjort i 2009. For 2004-2008 er i stedet anvendt "forrentning af landbrugsaktiver". Forskellen består i, at forpagtede værdier indgår i "forrentning" og ikke i afkastningsgrad. Endvidere er der i perioden 2004-2008 anvendt et simpelt gennemsnit af bedrifternes faktiske forrentningsprocent i stedet for en gennemsnitsbedrift, som ligger til grund for prognoseperioden.

Finansieringsudgifterne er nogenlunde uændret høje trods det markante rentefald de seneste år. Det skyldes højere bidragssatser og rentemarginaler, og det forventes at disse fortsat vil tynge finansieringsudgifterne i de kommende år på trods af, at renterne fortsat forventes lave på baggrund af den internationale gældskrise og udsigt til lav europæisk vækst og inflation.

Sektorprognosen er et resultat af prognoser for de enkelte driftsgrene, hvoraf de største fremgår af Tabel 2:

TABEL 2: DRIFTSRESULTATER FOR GENNEMSNI TLIGE HELTIDSBRUG*

1.000 kr.	2010	2011*	2012*	2013*
Svineproduktion*	32	118	356	513
Kvægbedrifter (alle)*	-75	188	116	54
Planteproduktion*	262	373	593	401
Mink	1.583	2.382	2.872	1.829
Heltidsbrug (alle)	203	396	390	411

* Der kan forekomme afvigelser i forhold til driftsgrensprognoserne, da der her er indregnet samtlige bedrifter inden for driftsgrenen, og ikke en udvalgt gruppe. Der henvises i øvrigt til prognoserne for driftsgrenenes resultater på Landbrugsinfo.dk/okonomianalyser.

Bedste tredjedel af heltidsbedrifterne

Der er store forskelle på de enkelte bedrifters resultater. Den bedste tredjedel af bedrifterne har i lighed med tidligere år udsigt til et særdeles positivt resultat i hele prognoseperioden.

TABEL 3: DRIFTSRESULTAT FOR GENNEMSNIT HELTIDSBRUG OG BEDSTE TREDJEDEL*

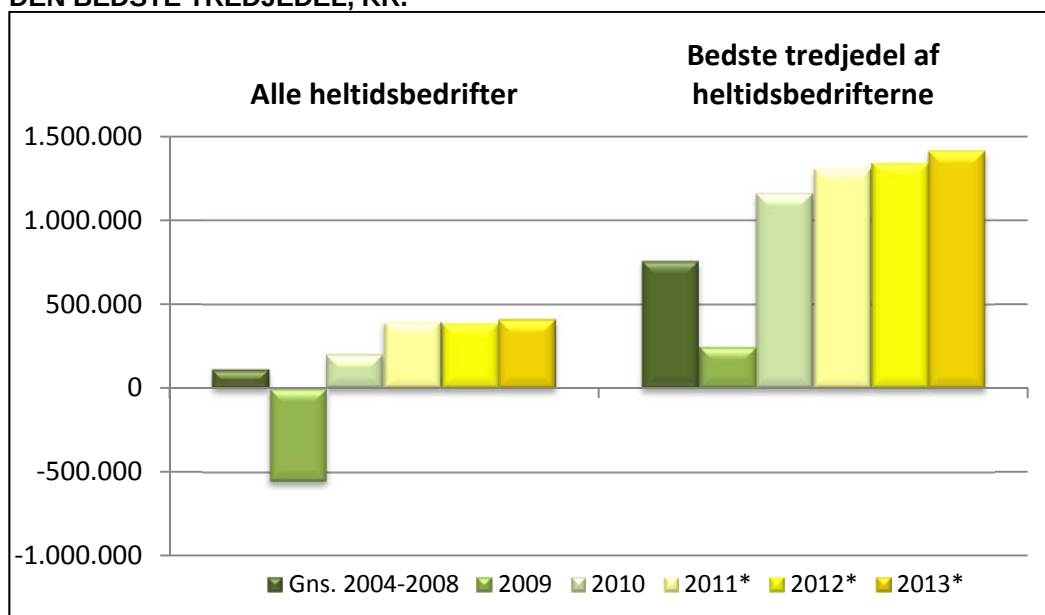
1.000 Kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011**	2012**	2013**
Alle heltidsbrug	113	-555	203	396	390	411
Bedste tredjedel af heltidsbrug	761	249	1.164	1.312	1.343	1.418

* Der henvises til analysen "Voksende spredning i landbrugets indtjening", som kan findes på Landbrugsinfo.dk/okonomianalyser.

** Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

En landmand tilhørende den bedst indtjenende tredjedel forventes at kunne opnå en indtjening fra landbrugsdriften på 1,3-1,4 mio. kr. i hele prognoseperioden.

FIGUR 2: FORVENTEDE DRIFTSRESULTATER PR. BEDRIFT FOR ALLE HELTIDSBEDRIFTER OG DEN BEDSTE TREDJEDEL, KR.

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Alle bedrifter

Indtjeningen ventes at vise en klar fremgang i perioden 2011 til 2013 i forhold til de foregående år. Forbedringen skyldes især et bedre bytteforhold.

Indtjeningsniveauet forventes i hele perioden at ligge højere end den gennemsnitlige indtjening i perioden 2004-2010.

Tabel 4 viser resultatopgørelsens hovedposter.

TABEL 4: RESULTATOPGØRELSE PR. BEDRIFT - ALLE BEDRIFTER

1.000 Kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*
<i>Produktion:</i>						
Antal, vejet	36.182	31.889	32.165	31.618	30.958	30.358
Årskøer	14	17	18	18	19	19
Producerede slagtesvin	612	589	648	661	674	688
Årssøer	31	34	35	36	36	37
Areal, ha	67	75	78	80	81	83
<i>Resultat:</i>						
Bruttoudbytte	1.398	1.563	2.170	2.507	2.493	2.480
Stykomkostninger	-597	-801	-979	-1.146	-1.156	-1.118
Dækningsbidrag	800	762	1.191	1.361	1.337	1.362
Kontante kapacitetsomkostninger	-416	-573	-657	-716	-746	-751
Afskrivninger	-176	-236	-247	-253	-255	-257
Resultat af primær drift	208	-46	286	392	336	355
Afkoblet støtte**	152	204	203	209	214	218
Finansieringsudgifter i alt***	-323	-468	-462	-473	-448	-484
Driftsresultat, landbrug	26	-311	28	129	102	88
- heraf konjunktur			10	35	-3	-
Personlig indtjening	304	332	334	342	353	362
Årets resultat før skat	285	13	404	509	469	462
<i>Nøgletal:</i>						
Afkastningsgrad – landbrug, pct. ****	0,9	-0,1	0,2	0,9	0,5	0,5
Lønningsevne, kr./normtime	15	-190	-40	10	-12	-5

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** 2004 ikke medtaget, da den afkoblede EU-støtte startede i 2005. Inden da var støtten afhængig af, hvad der blev produceret: http://www.landbrugsinfo.dk/Jura/Enkeltbetalingsordningen/Sider/EUstoetten_afkobles_i_2005.aspx.

*** Til og med indkomstprognosen i juni 2011 var realiserede kursgevinster/-tab opdelt i finansaktiver (f.eks. renteswaps) og gæld (typisk lån i fremmed valuta). Kursgevinst/-tab på gæld blev i prognosen fremskrevet med indeværende års gevinst eller tab, mens kursgevinst/-tab på finansaktiver var forudsat til nul. Fra og med indkomstprognosen i september 2011 indregnes hverken kursgevinst/-tab for finansaktiver eller gæld i prognosen.

**** Afkastningsgraden blev første gang opgjort i 2009. For 2004-2008 er i stedet anvendt "forrentning af landbrugsaktiver". Forskellen består i, at forpagtede værdier indgår i "forrentning" og ikke i afkastningsgrad. Endvidere er der i perioden 2004-2008 anvendt et simpelt gennemsnit af bedriftenes faktiske forrentningsprocent i stedet for en gennemsnitsbedrift, som ligger til grund for prognoseperioden.

Det gennemsnitlige driftsresultat pr. bedrift ventes at blive på omkring 100.000 kr. i perioden 2011-2013. Driftsresultatet er opgjort før aflønning af ejerens arbejdsindsats og egenkapital.

Indregnes den personlige indkomst, nettorenteindtægter mv. uden for landbruget samt indtægter fra anden virksomhed opnås et positivt resultat før skat mellem 460.000 og 510.000 kr. pr. bedrift i perioden.

I forhold til prognosen fra december 2011, nedjusteres den forventede indtjening i 2012 og 2013 med ca. 50.000 kr.

Akkumuleres gennemsnitsbedriftenes indtjening, stiger den samlede indtjening for landbrugserhvervet fra 0,9 mia. kr. i 2010 til mellem 2,7 og 4,1 mia. kr. i perioden 2011 til 2013. Medregnes indtjening uden for landbruget forventes den samlede indtjening at stige fra 13 mia. kr. til mellem 14 og 16 mia. kr. i perioden.

TABEL 5: RESULTATOPGØRELSE PÅ SEKTORNIVEAU*

Mia. kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011**	2012**	2013**
Driftsresultat, landbrug	1,0	-9,9	0,9	4,1	3,2	2,7
Årets resultat før skat	10,3	0,4	13,0	16,1	14,5	14,0

* jf. definitioner, Bilag 1.

** Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Følsomhedsberegninger

De senere år har markedsforholdene for landbrugsprodukter været meget svingende, og prisudviklingen meget ustabil. Ligeledes har renterne udvist store udsving. Det afspejler sig i prognoserne i form af øget usikkerhed om driftsresultaterne.

For nogle af de væsentligste priser er der i Bilag 1 anført kommentarer til baggrunden for prisestimatet. I tabellen nedenfor er der angivet følsomhedsberegninger for centrale priser og renter.

TABEL 6: DRIFTSRESULTATERNES FØLSOMHED PR. BEDRIFT, 2011

1.000 Kr.	Alle bedrifter	Heltidsbedrifter
Mælkeafregning stiger 10 øre/kg	16	41
Foderpriser stiger 10 procent	-63	-130
Svinenotering stiger 1 kr./kg	53	131
Pris på smågrise stiger 10 kr./stk.	11	25
Renten stiger 1 procentpoint*	-85	-163

* Der forudsættes et parallelskifte for hele rentekurven.

Der er stor forskel på, hvordan og i hvilken udstrækning ændringer i priser og renter påvirker landbrugssektoren. Ændres produktpriserne, rammer det i reglen kun en del af landbruget. Ændringer i produktpriserne kan derfor slå kraftigt igennem i den enkelte produktionsgren, men kun moderat i hele landbrugssektoren.

Kornpriserne har udvist stor volatilitet i de senere år. Ændringer i kornpriserne påvirker landbruget bredt, men på forskellig vis. Ved en stigning i kornprisen tjener planteproducenterne, mens animalske producenter taber, i den udstrækning de ikke er selvforsynende med foder.

Ændringer i renten påvirker alle bedriftstyper i samme retning. Det ses af tabellen, at landbruget som helhed er meget eksponeret over for en ændring i renterne på grund af det forholdsvis høje gælds niveau. En stigning i renten på et procentpoint vil således medføre et fald i driftsresultatet på 163.000 kr. for heltidsbedrifter.

AKTIVER, GÆLD, INVESTERINGER OG LIKVIDITET

Heltidsbedrifter

De seneste år er landbrugets gældsætning steget kraftigt. Der er nu udsigt til, at gælden stagnerer eller falder let i prognoseperioden. Det skyldes blandt andet et lavt investeringsniveau, efter en længere periode med store investeringer. Desuden er indtjeningen blevet forbedret. Endvidere er såvel ejendomspriserne som antallet af ejendomshandler faldet. Endelig omsættes der formentlig relativt flere højt belånte ejendomme. Vanskeligere adgang til kapital er medvirkende til at begrænse investeringsniveau og aktiviteten på ejendomsmarkedet.

Heltidsbedrifternes gældsprocent forventes at falde fra 66,6 procent i 2010 til 62,0 procent i 2013, dog er gældsprocenten ligesom "Aktiver i alt" og "Egenkapital" i Tabel 7 afhængig af aktivernes værdiansættelse, hvorom der i øjeblikket hersker en del usikkerhed. De angivne værdier forudsætter en moderat stigning i aktivpriserne.

TABEL 7: AKTIVER, GÆLD, INVESTERINGER OG LIKVIDITET PR. HELTIDSBEDRIFT

1.000 Kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*
Fast ejendom**	15.596	21.978	21.985	22.484	23.035	23.590
Landbrugsaktiver i alt	19.916	27.750	27.163	27.678	28.267	28.848
Aktiver i alt	23.086	29.610	28.881	29.497	30.187	30.869
Realkreditlån	-9.170	-13.586	-13.725	-13.725	-13.725	-13.725
Bank-/sparekasselån	-948	-3.714	-2.763	-2.759	-2.744	-2.678
Gæld i alt	-12.726	-18.482	-19.236	-19.232	-19.216	-19.151
Egenkapital	10.360	8.871	7.153	7.773	8.479	9.227
Investeringer i alt	-1.637	-993	-755	-708	-776	-776
Likviditet før inv.***	162	-9	341	681	607	667
<i>Nøgletal:</i>						
Soliditetsgrad (pct.)****	42,9	30,0	24,8	26,4	28,1	29,9
Gns. gældsprocent	57,1	62,4	66,6	65,2	63,7	62,0

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

*** Approksimation i årene 2004-2009.

**** Indtil 2009 er soliditetsgraden lig 100 minus gældsprocent. Fra 2009 er hensættelser fratrasket egenkapitalen, inden der divideres med det samlede antal aktiver.

Realkreditgælden skønnes at udgøre 71-72 procent af heltidsbedrifternes gæld frem til 2013. Ca. 85 procent heraf er med variabel rente. Dette forventes ikke at ændre sig nævneværdigt i prognoseperioden.

Investeringsomfanget er blevet nedbragt, så investeringer ekskl. jord nu kun ligger lidt højere end afskrivningerne. Det forholdsvis lave investeringsniveau skyldes, at landbruget har haft et højt investeringsniveau i de senere år, og nu har større fokus på konsolidering. Derudover har landbruget oplevet en længere periode med beskeden indtjening, et fald i egenkapitalen samt kreditmæssigt stramme vilkår, der gør det vanskeligt at fremmedfinansiere investeringer. Kreditadgang og -vilkår udgør et stort usikkerhedsmoment for heltidsbrugene i forbindelse med investeringsprocessen.

Investeringerne ventes at udgøre under halvdelen af det gennemsnitlige investeringsniveau i perioden 2004-2008. Dele af heltidsbrugene får gradvist oparbejdet et investeringsbehov i disse år – særligt inden for svineproduktion, hvor 2013-kravene for en del af smågriseproducenterne nu presser sig meget på.

Heltidsbedrifternes investeringskvote (se definition i Bilag 1) ligger betydeligt lavere end i 2004-2008, hvor den udgjorde 7,1 procent. Investeringskvoten ventes at falde til 2,6 procent i 2012 og 2,5 procent i 2013. Historisk har den gennemsnitlige investeringskvote for heltidsbedrifter ligget lidt under 7 procent. I forhold til produktionsapparatets størrelse vil investeringsomfanget således være relativt lavt i de kommende år.

Alle bedrifter

TABEL 8: AKTIVER, GÆLD, INVESTERINGER OG LIKVIDITET PR. BEDRIFT – ALLE BEDRIFTER

1.000 Kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*
Fast ejendom**	8.807	12.929	14.211	14.516	14.848	15.181
Landbrugsaktiver i alt	10.803	15.706	16.318	16.644	17.005	17.360
Aktiver i alt	13.113	17.071	17.643	18.065	18.521	18.972
Realkreditlån	-4.694	-7.089	-7.573	-7.573	-7.573	-7.573
Bank-/sparekasselån	-473	-1.857	-1.306	-1.438	-1.582	-1.724
Gæld i alt	-6.406	-9.571	-10.362	-10.494	-10.638	-10.780
Egenkapital	6.706	6.037	5.438	5.728	6.041	6.349
Investeringer i alt	-722	-492	-459	-435	-468	-468
Likviditet før invest.	-	-	182	360	283	275
<i>Nøgletal:</i>						
Soliditetsgrad (pct.)***	48,7	35,4	30,8	31,7	32,6	33,5
Gns. gældsprocent	51,3	56,1	58,7	58,1	57,4	56,8

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

*** Indtil 2009 er soliditetsgraden lig 100 minus gældsprocent. Fra 2009 er hensættelser fratrasket egenkapitalen, inden der divideres med det samlede antal aktiver.

Også for alle bedrifter er der udsigt til et lille fald i gældsætningen i prognoseperioden. Årsagerne er de samme som anført ovenfor for heltidsbedrifter, dvs. et lavt investeringsniveau, forbedret indtjening, faldende

ejendomspriser og antal handlede ejendomme samt omsætning af relativt flere højt belånte ejendomme. Vanskeligere adgang til kapital er ligeledes medvirkende til at begrænse investeringsniveau og aktiviteten på ejendomsmarkedet.

Der er udsigt til, at landbrugets gældsprocent vil falde lidt i de kommende år fra 58,7 procent i 2010 til 56,8 procent i 2013. Det skal dog nævnes, at gældsprocenten er afhængig af aktivernes værdiansættelse, hvorom der i øjeblikket hersker en del usikkerhed.

Realkreditgælden skønnes at udgøre 70-72 procent af heltidsbedrifternes gæld frem til 2013. Ca. 81 procent heraf er med variabel rente. Dette forventes ikke at ændre sig nævneværdigt i prognoseperioden.

På sektorniveau falder gælden svag fra 333 mia. kr. i 2010 til 327 mia. kr. i 2013.

TABEL 9: AKTIVER, GÆLD OG INVESTERINGER PÅ SEKTORNIVEAU

Mia. kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*
Aktiver i alt	474	544	567	571	573	576
Gæld i alt**	-232	-305	-333	-332	-329	-327
Egenkapital***	243	192	175	175	187	193
Investeringer i alt	-26	-16	-15	-14	-14	-14

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** Jf. definitioner i Bilag 1.

*** Differencen mellem aktiver og hhv. gæld og egenkapital skyldes hensættelser til udskudt skat.

Investeringsomfanget er blevet nedbragt, så investeringer i bygninger, maskiner, inventar mv. nu er omtrent på niveau med afskrivningerne. Det forholdsvis lave investeringsniveau skyldes, at landbruget i en længerevarende forudgående periode har haft et højt investeringsniveau, og derfor af konsolideringsmæssige hensyn reducerer investeringerne. Derudover har landbruget oplevet en længere periode med beskeden indtjening, et fald i egenkapitalen samt kreditmæssigt stramme vilkår, der gør det vanskeligt at fremmedfinansiere investeringer.

Landbrugssektorens aktivmasse ventes nogenlunde uændret i prognoseperioden på ca. 570-575 mia. kr. Egenkapitalen ekskl. hensættelser ventes at have nået bunden på 175 mia. kr. i 2010 og herefter stige til 193 mia. kr. i 2013. Stigningen forudsætter en moderat udvikling i aktivpriserne.

Den viste fremskrivning til frem til 2013 med et faldende gældsniveau og stigende egenkapital forudsætter, at virksomhedernes adfærd er nogenlunde uændret i forhold til 2010, dvs. at der fortsat føres en relativt restriktiv ekspansions- og investeringsadfærd.

Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger

Prognosen for år 2011-2013 bygger på forudsætningerne gengivet i Tabel 1.

Tabel 1: Prisforventninger

	2009	2010	2011	2012*	2013*
<i>Mælkeproduktion</i>					
Mælkepris (kr./kg standard mælk)	2,10	2,37	2,64	2,55	2,50
Mælkeydelse pr. ko (stigning i pct. pa.)	1,00	1,00	-1,00	1,00	1,00
<i>Svineproduktion</i>					
Svinekød (kr./kg)	9,33	9,83	10,70	11,04	11,55
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	328	337	358	385	397
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	192	203	211	231	241
Grise pr. årsso	27,5	28,2	28,7	29,3	29,9
<i>Planteproduktion</i>					
Foderhvede (kr./hkg.)	91	98	145	132	135
Foderbyg (kr./hkg.)	91	94	142	133	135
Maltbyg (kr./hkg.)	117	101	167	162	160
Raps (kr./hkg.)	222	229	331	323	230
Kartofler, konsum (kr./hkg.)	95	112	129	83	110
<i>Foder mv.</i>					
Soyaskrå (kr./hkg.)	235	230	248	248	250
Foderhvede (kr./hkg.)	98	105	154	148	151
Foderbyg	93	103	154	149	151
Rapsskrå (kr./hkg.)	141	169	167	160	160
Gødning (indeks)	172	161	189	178	180
Brændstoffer (indeks)	148	187	229	245	250

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Tabel 2: Prisforventninger til økologiske produkter

	2009	2010	2011*	2012*	2013*
Mælkepris	2,70	2,97	3,22	3,11	3,05
Oksekød – unge udsætterkøer	17,51	20,24	21,03	27,00	27,50
Foderbyg – økologisk (kr./hkg.)	139	167	233	242	225
Kraftfoder, høj pct. (kr./hkg.)	404	352	385	400	390

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Salgspriser

Priserne for planteprodukter – korn, kartofler, raps, frø mv. - var på et højt niveau i 2011, mens de forventes at falde lidt tilbage mod et mere gennemsnitligt niveau i 2012.

Mælkeprisen forventes at falde til 2,55 kr. pr. kg standard mælk i 2012, mens niveauet for 2013 vurderes til 2,50 kr. pr. kg ud fra en forventning om, at dette udtrykker det mere langsigtede niveau for mælkeprisen. Der kan dog forekomme meget store udsving i prisen fra år til år, da mælkeprisen følger udviklingen på ver-

densmarkedet, som i stigende grad domineres af lande, hvis mælkeproduktionen afhænger af klimamæssige forhold.

Mælkeprisen er faldet med 10,3 øre i starten af 2012, som følge af stigende globalt udbud af mælk. Samtidig stagnerer efterspørgslen i den vestlige verden på grund af den økonomiske situation, faldende realløn, stigende energipriser og høje priser på mejeriprodukter i detailhandlen. Den stigende produktion er således blevet eksporteret til vækstmarkederne udenfor Europa og Nordamerika. Rabobank forudser fortsat voksende produktion i andet kvartal 2012, og at efterspørgslen vil have svært ved at følge med. De vurderer derfor, at mælkeprisen kan komme under pres i andet kvartal, og først senere i 2012 vil der komme bedre balance på markedet. Vi antager i prognosen, at den aktuelle mælkepris kan fastholdes i andet kvartal, da Arla signalerer, at prissænkningerne er foretaget ud fra forventninger til indtjeningen i de kommende måneder. En uændret mælkepris kan dog vise sig at være for optimistisk set i lyset af Rabobanks vurderinger.

Den økologiske mælkepris følger den konventionelle, som følge af den umiddelbare substitutionsmulighed mellem konventionelle og økologiske mejeriprodukter. Arla sænkede økologitillægget i begyndelsen af 2012 som følge af, et fald i forbrugernes efterspørgsel efter økologiske mejeriprodukter. På den baggrund forudses en anelse større fald i den økologiske mælkepris sammenlignet med den konventionelle i 2012.

Svinekød.

Der er indtil nu i 2012 registreret en svagt faldende EU produktion af svin i forhold til samme periode året før. Da eksporten af svinekød ud af EU samtidig holder niveauet fra året før, er der skabt forudsætninger for en højere notering end sidste år. Den faldende EU produktion er en reaktion på en lang periode med dårlig økonomi i svineproduktionen.

Efter 1. januar er det vanskeligt at vurdere, hvad der sker med produktionen af svin i EU, når de nye EU-krav om løsgående drægtige søer træder i kraft. Men i prognosen er der regnet med en fortsat svagt faldende EU produktion af svinekød i første halvår 2013. Kan eksporten af svinekød ud af EU samtidig fastholdes på det nuværende niveau, bør der være grundlag for, at noteringen fortsat kan ligge højere end året før.

Siden prognosen fra december er der ikke kommet afgørende nye markedsinformationer, som giver grundlag for at ændre i den hidtidige prognose for svinenoteringen.

Købspriser

De kraftigt stigende *kornpriser* i 2010 medførte træk på lagrene, og denne effekt sætter stadig præg på markederne. Efter at have holdt et forholdsvis højt niveau i 2011, forventes priserne at falde tilbage mod et mere gennemsnitligt niveau i 2012.

Prisen på *sojaskrå* og *raps* forventes at forblive høje.

Samlet set ventes foderomkostningerne fortsat at holde et højt niveau i 2012 og 2013.

Prisen på *handelsgødning* ventes at falde marginalt tilbage i fra det nuværende niveau i 2012 og 2013. Niveauet vil dog fortsat være forholdsvis højt på grund af stor efterspørgsel og høje energipriser.

Priserne på *bekæmpelsesmidler*, *reparation* og *vedligeholdelse* samt *tjenesteydelser* forventes generelt at følge den almindelige prisudvikling i prognoseperioden.

Der hersker stor geopolitisk og konjunktuel usikkerhed om *energipriserne*. Prognosen bygger på nogenlunde uændrede priser i forhold til det aktuelle niveau i marts 2012.

Konjunktur og renter

Efter en vækstafmatning omkring årsskiftet 2011/2012, er der igen lidt bedre udsigter for den globale vækst. Tydeligst er tegnene i USA, hvor de fleste vækst-nøgletal igen peger opad, ligesom diverse ledende økonomiske indikatorer varsler fremgang. Eneste betydende sektorer, som endnu ikke for alvor har oplevet en opblomstring, er boligmarkedet og byggesektoren. Flere af de nyindustrialiserede lande, herunder Kina, har tydeligt mærket vækstnedgangen, selvom der stadig ses relativt høje vækstrater efter vestlig målestok. Der er dog fortsat store potentielle virkemidler i den økonomiske politik, og gradvist bliver værktøjerne anvendt, så den økonomiske politik bliver mere ekspansiv. I Europa er landene fortsat tvedelte – fornuftig genopblomstring af væksten i de nordvestlige lande og svag vækst eller recession i de syd- og østligt beliggende lande.

Prognosen bygger på en forudsætning om, at de udviklede økonomier fortsat oplever svag, men positiv vækst – dog med store forskelle og fortsat med en vis risiko for recession i flere lande.

Gældskrisen i Euroområdet vil fortsat være en af de helt centrale problemstillinger i de kommende år. I første omgang er en spredning af gældskrisen tilsyneladende afværget, men fra tid til anden vil problemerne dukke op til overfladen, og fokus vil dreje i retning af de kriseramte lande. Disse lande lider under en kombination af lav vækst og høj gæld, og presset for at konsolidere de offentlige finanser vil fortsat være stort, også i lyset af den forpligtende Stabilitetspagt. Samtidig vil øget regulering og stramning af kravene til den finansielle sektor virke væksthæmmende, og perioden med svag vækst bliver formentlig af længere varighed. Selvom recessionsrisikoen er aftaget betragteligt, balancerer de europæiske økonomier samlet set fortsat mellem lav vækst og nulvækst med risiko for fortsat recession i flere lande.

I takt med de lidt bedre vækstudsigter i USA og den midlertidige løsning på den europæiske gældskrise er de lange renter trukket lidt op. Renteniveauet er dog fortsat lavt, og vil forblive lavt en rum tid endnu. Også de korte europæiske renter vil forblive lave. En yderligere rentenedsættelse i Europa kan ikke udelukkes, men det kræver en kraftig genopblussen af den europæiske gældskrise. Der er dog ikke længere indregnet lavere renter i markedet.

Selvom der er faldet lidt mere ro over de finansielle markeder, er udviklingen fortsat præget af stor usikkerhed om det fremtidige konjunkturforløb og problemerne med høj offentlige gæld, løbende underskud og den finansielle sektors skrøbelighed. Usikkerheden vil fortsat være fremherskende i denne prognoses tidshorisont.

Tabel 3 viser, hvilke renteforudsætninger prognosen bygger på.

Tabel 3: Renter inkl. bidrag mv.

	2010	2011*	2012*	2013*
Realkredit, fast, dkr.	5,31	5,43	5,08	5,38
Realkredit, flex, dkr.	2,59	2,62	2,39	2,69
Realkredit, flex, euro	1,87	2,17	2,34	2,64
Finanslån, valuta	4,86	5,15	5,45	5,65
Kassekredit, dkr.	6,50	7,00	7,40	7,60
Banklån, dkr	5,67	6,00	6,40	6,60

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Datamateriale

Resultaterne er vejede, så de er repræsentative for hele landbruget i henhold til den seneste landbrugstælling fra Danmarks Statistik. I alt indgår 8.430 bedrifter i analysen, hvis resultater er vejede op til de 32.175 bedrifter, der var i alt i 2010. Heraf er 12.411 heltidsbedrifter.

Bedrifterne, der indgår, skal være på mindst 10 ha, eller værdien af et 'standardoutput' (omsætning) skal være på mindst 15.000 euro. Årsrapporten skal derudover indeholde privatøkonomiske data.

Indkomstprognoserne for 2011-2013 er lavet på baggrund af regnskaberne i DLBR's regnskabsdatabase for 2010 samt prognoser for salgs- og købspriser, hvor baggrunden for prognoserne fremgår af Landbrug & Fødevarers publikation "Markedsvurdering for landbrugsproduktion". Dog indgår de regnskaber, der er indberettet for 2011 pr. 17. marts ligeledes i vurderingen af de foreløbige resultater for 2011 samt for fremskrivningen til 2012 og 2013.

Analysen indeholder en særskilt opgørelse for heltidsbrug. Heltidsbrug står for ca. 85 pct. af den samlede landbrugsproduktion. Et heltidsbrug er defineret som et brug, hvor årets produktion kræver en arbejdsindsats, der er på mindst 1.665 normtimer.

Fra og med 2010 har EU besluttet at ændre klassifikationen af bedriftstyper (Planteavl, kvæg, svin, pelsdyr, fjerkræ). Som en følge heraf ændrer Videncentret for Landbrug i lighed med Danmark Statistik tilsvarende principperne for klassifikation af bedriftstyper, så de er i overensstemmelse med EU-standard.

Tidligere er bedrifterne som blevet udgangspunkt klassificeret efter, hvor minimum to tredjedele af standard-dækningsbidraget stammede fra. Nu bliver tilhørsforholdet afgjort af, hvor minimum halvdelen af omsætningen genereres.

Ændringen får indflydelse på en række bedrifter, som skifter kategori. De største ændringer finder sted inden for planteavlere og "øvrige landbrug". Den ændrede klassifikation har betydet, at i alt 250 heltidsbedrifter (vejet op til 548) har skiftet kategori. Dette svarer til godt fire procent af bedrifterne.

Definitioner

Afkastningsgrad: Resultat af primær drift plus afkoblet støtte minus ejer aflønning, divideret med landbrugsaktiver (gennemsnit primo og ultimo). Viser forrentningen af landbrugsaktiverne.

Alle bedrifter: Inkluderer alle bedrifter over 10 ha eller med et standard-dækningsbidrag over 60.000 kr.

Investeringskvote: Investeringer i alt divideret med aktiver i alt. Udtrykker investeringsniveauet i forhold til produktionsapparatets størrelse.

Likviditet før investeringer: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger.

Lønningsevne: Driftsresultat før renter plus afkoblet EU-støtte minus forpagtningsafgift og minus 4 pct. forrentning af landbrugsaktiver (gennemsnit primo og ultimo) divideret med antal normtimer (dog reduceret med timer aflønnet af maskinstation). Viser mulighed for afkast til kapital og arbejde.

Soliditetsgrad: Egenkapital ultimo minus hensættelser til skat i procent af samlede aktiver ultimo.

Gældsprocent: Gæld (ekskl. hensættelser) i procent af samlede aktiver som gennemsnit af primo og ultimo.

Årets resultat: Driftsresultat plus nettoindtjening uden for landbruget.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Økonomi

Agro Food Park 15 T +45 8740 5000
Skejby F +45 8740 5010
DK 8200 Århus N vfl.dk

PARTNER I

DLBR®

DANSK
LANDBRUGSRÅDGIVNING